

Л 338/49

ОБРАЗЪ НА ИМПЕРАТОРСКІЯ ФЕРМАНЪ

Най главното Ни Императорско желаніе е щото всичкѣ жители и вѣрны подданицы, които населяватъ областитѣ на Високѣтъ Ни Държавѣ, като ся намѣрватъ всѣкога въ безопасностъ и тишинѣ по вѣрѣ и по религиѣ, и въ всяко друго отношеніе, и като живѣятъ помежду си въ любовь и добро поминуваніе, както подобава на съотечественность-тъ и челоуѣчеството, да могатъ до колкото зависи отъ тѣхъ, да спомогатъ въ беспрѣстаннытъ Ни царскы старанія, които ся полагаютъ за да достигне до съвършенство благосостояніето на Държавѣтъ и напредѣтъ на цивилизаціѣтъ: а противното на това добро желаніе, распята и прѣспирнитѣ които ся породихъ отъ нѣколко врѣме насамъ между Гръцкѣтъ Патриархѣ и православнитѣ Българи за степенѣтъ на духовно повиновение, т. е. за това до колко Българскитѣ Митрополиты, Епископы, Свещенники и Черквы сѣ зависими отъ Патриархѣтъ, причини Намъ наскърбеніе; за то, като слѣдствие отъ разискваніята и изслѣдваніята които станѣхъ за доброто и разрѣшеніе, рѣшихъ ся слѣдующитѣ точки:

1. Ще ся състави единъ особенъ Духовенъ Округъ (дайре) съ наименованіе **БЪЛГАРСКИЙ ЕКЗАРХАТЪ**, който ще обіема долуназначенитѣ Митрополіи, Епископіи и нѣкои други мѣста. Управленіето на духовныя религиозны работы на този Округъ ще бѣде напълно възложено на този Екзархатъ.

2. Най-големитѣ по чину отъ Митрополитѣтъ, които ще ся намѣрватъ въ реченитѣ Округъ, ще носи титулѣтъ Екзархъ; нему ще принадлежи каноническото прѣдсѣдательство на Българскитѣ Синодъ, който постоянно ще ся намѣрва при него.

3. Вътрѣшното духовно управление на Екзархатѣтъ ще ся опрѣдѣли съ единъ особенъ (за това) Уставъ (низамнаме), който трѣбва да е съгласенъ съ основнитѣ каноны и религиозныя наредбы на Православитѣ Черквы, и който ще ся прѣдстави на потвържденіето и въспріеманіето на Царското Наше Правителство. Този Уставъ ще ся направи тѣй щото да оздравява да не става отъ странѣ на Патриарха никакво нито непосредственно, нито посредственно намѣсване въ управленіето на духовныя работы и най вече въ избираніето на Епископѣтъ и на Екзарха; а щомъ ся избере Екзархъ-тъ, Българскитѣ Синодъ ще явява това дѣло на Патриарха, и той, часъ по напредъ ще дава изискванитѣ споредъ вѣрѣтъ потвърдителны писма.

4. Този Екзархъ назначаванъ съ Мой Високославенъ Бератъ, и бѣде задѣленъ, съобразно съ черковното правило, да споменува името на Цариградскитѣ Патриархъ. Прѣди да ся избере духовното по религиѣ избираніе на лицето което ще ся намѣри достойно за Екзархъ, ще става отнасяніе до съзволението и приканіето на Високославното Ми Правителство.

5. На Екзарха ся позволява да ся отнася направо до мѣстнитѣ начальства за работы които ся касайтъ до мѣстата що сѣ въ духовный му округъ и за които (работы) е законно и канонически опълномощенъ да посредствува, а въ нуждѣ (да ся отнася) и до Високѣтъ Ни Портѣ. А пакъ берайтѣ които ще ся даватъ на духовныя лица що ще ся намиратъ подъ негово вѣдомство, ще ся издаватъ съ неговѣ *лихъ* (увѣдомленіе).

6. За дѣла що ся касайтъ до православното вѣроисповѣданіе и които изыкуватъ задѣло съвѣданіе и спомоганіе, Синодѣтъ на реченный-тъ Екзархатъ ще ся отнася до Вселенскій (умуми) Патриархъ и неговитѣ митрополитскій Съборъ. А тѣ отъ своиѣ странѣ ще побѣрзатъ да дадѣтъ потребитѣтъ помощь и да испращатъ нужнитѣ за туй отговори.

7. Синодѣтъ на Екзархатѣтъ ще иска отъ Цариградскитѣ Патриархатъ Св. Миро, което ся употребява църковно.

8. Епископитѣ, Архіепископитѣ и Митрополитѣтъ, които сѣ подчинени на Цариградскитѣ Патриархатъ, ще прѣминува въ безпрѣпятственно прѣзъ Българскитѣ Екзархатъ, така и Българскитѣ Епископи, Архіепископи и Митрополити (ще минуватъ) прѣзъ Епархіитѣ на Цариградскитѣ Патриархатъ; а за работы що бы имъ ся случили могатъ и да употребяватъ въ срѣдоточіята на Вилаетѣтъ и въ другитѣ Правителственны мѣста, обаче възъ отъ свойтъ духовенъ Округъ тѣ не ще могатъ да събиратъ Синодъ, и не ще могатъ да ся мѣсятъ въ работѣтъ на Христіанитѣ, които не сѣ подъ тѣхното духовно управление, още на което мѣсто ся намиратъ, безъ позволеніето на мѣстный Епископъ, не ще могатъ да священнодѣйствува.

9. Както Іерусалимскитѣ метохъ що е на Фенеръ зависи отъ Іерусалимскитѣ Патриархатъ, и както той е подъ вѣдомството на Іерусалимскій Патриархъ, тѣй сѣщо и Българскитѣ метохъ що ся намира на сѣщото мѣсто, заедно съ прилѣжащѣ-тъ Българскѣ Черквы ще бѣде подчиненъ на Българскій Екзархъ. Реченныйтъ този Екзархъ кога какъ стане пужда ще му е позволено да дохожда въ Столный Ми градъ и да прѣбывава въ реченныйтъ метохъ, и споредъ както погорѣ ся каза, той, или когато по нуждѣ да дойде тука, или додѣто ся намира тукъ, за да священнодѣйствува ще ся подчинява на черковныя правила на които въ таквыя обстоятелства сѣ подчинени Іерусалимскитѣ, Александрийскитѣ и Антиохійскитѣ Патриарси.

10. Духовныйтъ Округъ на тѣзи Българскѣ Екзархіи ще обіема Митрополитѣ *Русненскѣ, Силистренскѣ, Шумненскѣ, Търновскѣ, Софійскѣ, Врачанскѣ, Ловчанскѣ, Видинскѣ, Нишскѣ, Пиротскѣ, Кюстендилскѣ, Самоковскѣ, Велескѣ, Варненскѣ*, като не влѣзватъ съ градѣтъ Варна около двадесетъ села които лежатъ по брѣгѣтъ на Черно море до Кюстенджа и на които жителитѣ не сѣ (не бы были) Българи, — *Сливненскитѣ сандѣсакѣ*, освѣнь паланкитѣ Ахыло и Месебрия, — *Созополскѣ кааза*, безъ селата по крайморіето — *Филиппополскѣ Митрополіи* безъ собственно (нефе и хаѣ аѣтоѣ) градѣтъ Филиппополь и безъ паланкѣтъ Станимакъ и селата Кукленъ, Водинъ, Арнаудкѣой, Панагія, Ново село, Лѣсково, Ахлянъ, Бачково, Бѣлашица, и мѣнастыритѣ Бачковский, Св. Безреберничи, Св. Параскева, и Св. Георгій. Махалата Св. Богородицѣ която е въ собственно градѣтъ Филиппополь, ще влѣзе въ Българскѣтъ Екзархіи, но които отъ жителитѣ на реченныйтъ махалъ не бы искали да ся подчинятъ на Българскѣтъ черквъ и Екзархіи ще бѣдѣтъ всякакѣ волны. — Подробенитѣ на това ще ся изравнятъ помежду Патриархатѣтъ и Екзархатѣтъ споредъ религиозныя наредбы.

Освѣнь изброенитѣ и име по име казаннитѣ мѣста, православныя жители отъ другитѣ мѣста ако бы *всички* или поне *двѣтъ третини* да поискатъ, въ своиѣ духовныя работы, да ся подчиняватъ на Българскитѣ Екзархатъ, като ся испита това, ако излѣзе постоянно и ся докаже, *ще да имъ ся допроцава*; но понеже това ще става, както ся каза по горѣ, съсъ съгласіето и желаніето на всичкитѣ или поне на двѣтъ третини, зато онѣзи които за таквыи цѣль бы ся потрудили да възбудятъ несъгласіе и раздоръ между жителитѣ, ще бѣдѣтъ прѣдъ законѣтъ подъ отговорность и ще ся обличаватъ.

11. Редѣтъ на мѣнастыритѣ, които ся намиратъ въ прѣдѣлитѣ на Българскитѣ Екзархатъ, а по вѣроисповѣдныя каноны сѣ привързаны на Патриархѣтъ, ще ся слѣдува и ще ся варди както и напредъ.

Горѣписанныя точки като ся видѣхъ достаточны за законныя нужды и на двѣтъ страны и отмахнуватъ станѣлитѣ прискърбны раздоры, одобрихъ ся отъ Нашето Выс. Правителство и отсега нататѣкъ да ся държатъ като правило за поведеніе и ще ся отбѣгнува нарушеніето му. Въ обявленіе прочее че това е съгласно съ Царскѣтъ Ми волю, издаде ся настоящійтъ Мой **ИМПЕРАТОРСКИЙ ФЕРМАНЪ**. Писано въ осмыйтъ день отъ честитыйтъ мѣсець Зилхидже, въ годинѣтъ хыяда и двѣстѣ и осемдесетѣ и шесть.

Съ издѣленіето на С. И. Руссевичъ.

Въ печатницѣ-тъ на вѣстникъ "Македоніи", при Олуи-Капіи Н-о 68.

1870. Мартъ: рѣшѣ са рѣши черковниа въпросъ и са дади царскія ферманъ за востановленіето на Българскѣта независима народна екзархія въ Цариградъ и независима отъ Гръцкѣта патриаршіа.